

Д-р екон. наук Семенча І. Є.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**ПІДХОДИ БІЗНЕС-ДІАГНОСТИКИ ПРИ ВИЗНАЧЕННІ
АНАЛІТИЧНОГО ІНСТРУМЕНТАРІЮ
В ДОСЛІДЖЕННІ СТАНУ ПІДПРИЄМСТВ**

Кожне підприємство, що ставить за мету своє ефективне функціонування на ринку, прагне отримання прибутку, в певний момент своєї діяльності повинно замислюватись над оцінюванням свого наявного стану та ставити таке завдання перед собою, адже досягнення стратегічних планів неможливо в умовах невизначеності свого положення та нерозуміння власного стану. Для цього існують методи бізнес-діагностики як управлінський інструмент поточного контролю.

Питаннями бізнес-діагностики займалось не так багато вчених, особливо узагальненням підходів в її межах. Відомі в цьому напрямку дослідження вітчизняних вчених Біловол Р.І., Кулікова П.М., Лук'янової В.В., Москаленко В.П., Пластун О.Л., Скриньковського Р.М., Слободян Н.Г., Швиданенко Г.О., Дмитренко А.І. [1-7].

Метою даного дослідження є систематизувати підходи у бізнес-діагностиці та розглянути її як аналітичний інструментарій в діяльності менеджменту підприємств з врахуванням закону розвитку систем.

Як відомо, за законом розвитку систем підприємство за своє життя може проходити низку етапів: виникнення, становлення, формування, сталості та прогресивного/регресивного розвитку. Зрозуміло, що на кожному з етапів підприємство буде мати свої певні завдання, буде характеризуватися певною, притаманною для цього стану економічною поведінкою, потребуватиме окремих, специфічних саме для цього етапу управлінських заходів та рішень. На наше переконання, особливими повинні бути і методи бізнес-діагностики, адекватно підібрані під особливості етапу та систематизовані під конкретні запити менеджменту та ринку.

Отже, за результатами нашого дослідження для організації ефективного управління підприємствами пропонуємо такі групи методів бізнес-діагностики у відповідності до етапів розвитку підприємств:

1. Система методів бізнес-діагностики на етапі становлення підприємства: SWOT-аналіз; метод порівняльного аналізу – різновиди; методи діагностики цінової політики та стратегії підприємства – різновиди; методи діагностики комунікаційної політики та стратегії підприємства – різновиди; методи діагностики збутової політики та стратегії підприємства – різновиди.

2. Система методів бізнес-діагностики на етапі формування підприємства: методи діагностики стану трудового колективу підприємства; ознаки для проведення діагностики стану формування іміджу; методи формування правил та процедур основних процесів на підприємстві.

3. Система методів бізнес-діагностики на етапі стійкості підприємства: набір суттєвих чинників в діяльності підприємства для здійснення порівняльного аналізу

з конкурентами, визначення свого стану конкурентоспроможності; методи аналізу стану ділової репутації підприємства; методи діагностики стану мотивації персоналу підприємства; діагностика стану продажу – якісні та кількісні методи; методика аналізу якості на підприємства – методологія ISO.

4. Система методів бізнес-діагностики на етапі інноваційного розвитку підприємства: набір ознак-маркерів, що говоримуть про необхідність впровадження інновацій на підприємстві; методи діагностики інжинірингу бізнес-процесів; методи діагностики реінжинірингу бізнес-процесів; методи діагностики реорганізації на підприємстві

5. Система методів бізнес-діагностики на кризовому етапі розвитку підприємства: метод ретроспективного аналізу; методи економіко-математичного аналізу стану підприємства; метод горизонтального та вертикального аналізу; методи діагностики кризового стану – маркери, норми та відхилення за ними; методи діагностики стану банкрутства підприємства.

Таким чином, запропонований підхід здійснення бізнес-діагностики у відповідності до стану його розвитку надає менеджменту підприємства більш ефективно та оперативно підбирати аналітичний інструментарій. Крім того, проведена систематизація методів дозволить в кожній практичній ситуації управління легко орієнтуватися у підборі аналітичного інструментарію, не витрачаючи часу на самостійний їх відбір.

Список використаних джерел:

1. Біловол Р.І. Систематизація сутності та видів діагностики соціально-економічних систем. *Вісник ОНУ імені І. І. Мечникова*. 2013. Т. 18. Вип. 1. С. 25–34.
2. Куліков П.М. Діагностика стану підприємства : навч. посібн. Х. : ХНЕУ, 2011. 227 с.
3. Лук'янова В.В. Сучасний стан теоретичних основ діагностики діяльності підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2009. Т. 1. № 3. С. 52–58.
4. Москаленко В.П., Пластун О.Л. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства як основа для діагностики його банкрутства. *Актуальні проблеми економіки*. 2006. № 6. С. 180–192.
5. Скриньковський Р.М. Комплексна діагностика розвитку підприємства: концепція, параметри, методи. *Економіка. Управління. Інновації*. 2015. № 1 (13). URL : http://nbuv.gov.ua/jpdf/eui_2015_1_33.pdf (дата звернення 19.10.2020 р.)
6. Слободян Н.Г. Аналіз і прогнозування фінансової стійкості підприємства в сучасних умовах: методологія і практика. *Економічний аналіз : зб. наук. пр. ТНЕУ*. 2014. Т. 18. № 2. С. 239–245.
7. Швиданенко Г.О., Дмитренко А.І. Бізнес-діагностика підприємства : навч. посіб. К. : КНЕУ, 2013. 448 с.

Сотула В. В.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)
**РИЗИКИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЇХ МІНІМІЗАЦІЯ
В РИНКОВІЙ ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ**

На сьогоднішній день одним з найголовніших аспектів підприємницької діяльності є ризик. Зазвичай, під час здійснення підприємницької діяльності, а особливо таких етапів, як планування та розвиток, уникнути ризиків не можливо. Нажаль більшість з керівників приватних підприємств, не можуть вдало вийти з ризикової ситуації, через це з'являються